

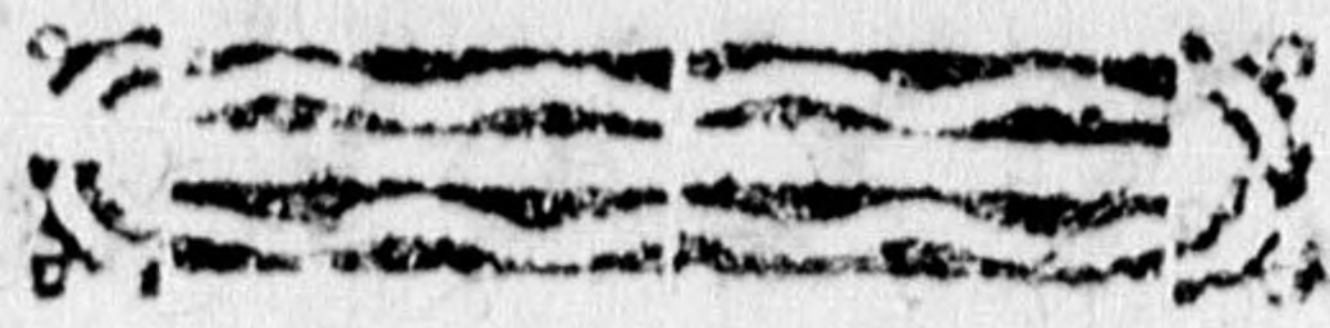
A' ROMAI CSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBŐL Szombaton i. Novemberben 1788.

Különös Tudósító Levelek.

A' 14-dik Sept. Veres-toronyon belől esett törté-
netnek le-irását kétszer-is olvastuk minden-fé-
le Ujságokból; de éppen nem tökéletesen esett a'
fel-adás; azért én, ki ott mindenütt jelen voltam ir-
hatom, hogy az egész dolog így esett, a' mint ezen
Levélből láthatni:

V. Hunyod 8-dik Octob. 1788. — Kedves Bará-
tom! „Leveledet, melyre válaszsza tartozom,
olly zenebonás időben olvastam Déván, a' midőn
minden lakélok igen nagy bódulásban vóltanak a'

Törököktől való félelem miatt, és arra nézve ottan maradtam mentém 'sebében is felejtettvén, hogy ha il- lendő-képpen nem esik feleletem meg-botsás, és így is vedd jó-szível Barátodtól, ki szélvezek és ágyu ropogások között félelemmel eszem igaz véres ve- rejtékemmel keresett kenyereimet. A' midőn most említett Leveledet olvastam u. m. 21-dik Septem- berben, éppen akkor érkezék-meg a' hire, hogy a *Vulkányba* által-költözött Törökök fel-égetvén a' *Sili* lakólokna- k házait és takarmányit-is nagyobb részint, kezdenek onnan bejebb mozdúlni e' Vidék- be, melynek félelme miatt tsak egy *Dévai* Ur-is helyet nem tartott, hanem N. *Zaránd* Vármegyébe 's egyebüvé vette szaladását, sőt a' *Hátszeg*-vidéki Urak 's lakosok-is azon Nótát követték, túll a' Ma- foston keresvén magoknak menedék-helyet: tsak én maradtam-meg *Prokátor Getsével*, és későre *Soly- mosról* vissza-tért *Noptsa Lajos* Ötsémmel: még-is úgy adta Isten, hogy ezen futás, ámbár rettenet- tes vólt, még-is hamar el-enyézfett; mert ki-jöttek ugyan *Silyből* valamennyire a' Törökök, de ismét hamar vissza-tértek, hanem némely elől-járói, kik mind fogadott katonák 's nállok *Náfiroknak* nevez- tetnek, jötteknek *Livágya* nevü faluig mindenütt é- getve; de ezek-is meg-tértenek, és azután tsendes- séget reménylettünk; mert az a' hirünk jött, hogy a' Törökök *Silyből*-is ki-mentenek vólna, a' mint- hogy nem-is igen mutatták magokat; de minthogy a' *Pujnál* Logert tartott katonaság, nem tudatik mi- tsoda rendelésből *Piskiig* hátra-tért, melyről meg- lehet jejezni azt, hogy nem hogy a' szemek előtt égő *Millitáris* falunak óltására segítséget adott-vól-
na

na, de még a' Santzból sem mozdult - ki — talám ezen hátra-mozdulásból ujjabb 's nagyobb bátorságot vévén a' Törökök *Vulkányba* meg tértek, és ez alatt a' Tábor Vezére Generál *Stáder* Stafétát vévén, hogy *Hátszegen* helyt tartson és onnan ki-ne mozdúljon, oda vissza ment, és túll a' vizen *Orlya Bódogfalva*-felé meg-telepedvén, Sept. 28-dikáig, a' midőn-is nem tsak, hogy *Vulkányból* ki-jöttek, hanem a' katonaságnak *Pujion* volt Tábora-hellyin és a' faluban-is meg-szalván, és azt reménytelenül hajnalban mintegy 600 Török meg-tsapván, igen kemény és ide Hunyodra hallott lövöldözést botsátottanak egymás ellen, annyira, hogy a' körül-való Helységek el-ijedvén, a' szinten meg-senedesedett futást meg-ujjitották; de ez-is tsak levegő-égben-tünő puskázással széllyedett-el; mert semmi egyéb következése ezen helyen nem maradott, hanem hogy egy Húzárnak fejét vették 's el-vitték: közüllök mennyin estenek legyen-el nem tudatik; de úgy látzik, hogy a' győzedelem övék volt; mert meg-térve, valamennyi falú volt *Orlya Bódogfalvától Pujig* mind hammuba takarták, és a' Gróf *Kendesi Elekné* ő Nagysága *Bódogfalvi Udvar-házát*-is, mellyet a' *Hóra* Vitézei nem tudtak el-pusztítani, az égéssel le-rontották; éppen tsak *Rusor* maradt fenn, melyben tsak az Oláh-Templomot égették-el a' *Popa* házával. A' Papot a' falusiakkal el-rabólván, és más lakólokot-is, 's azok közt *Tsóka János* és *Balás István* nevű *Borbútvizi* Nemeseket-is rabság alá ejtvén, úgy haljuk, hogy ugyan ekkor Szólgabiró *Petrik Jánost*-is ölzve-vagdalták,

ták, és meg-is lehet; mert azóltától fogva femmi sem hallatik rólla. Itten mások-is lokan irgalmatlanúl öszve kontzoltattak: az Aszszonyok és Leányok pedig erőszakoson meg-fertéztettek 's el-rabóltattak. Ezen ekkori szörnyü kegyetlenségek után ismét tsendességben vólt Vidékünk attól meg-válva, hogy *Sil* torkában és *Silyben*-is szüntelen pusztították a' marhákat tegnapig, tegnap pedig újra, mintegy 2 vagy harmadfél ezerig való Törökök ugyan *Hátszegi* 8 ezerből álló katonáinkra ütvén 8 órától fogva 12 óráig tartott a' tsata; de mivel csak 2 Sqvadrom *Vafas* és egy Sqvadrom *Toskána* Húszár vezéreltetett vala ellenek, nem sok győzedelemmel vált-el a' két rész egymástól; mert a' Törökök 9 *Vafast*, egy *Budai* nevü Húszár Hadnagyot és 12 köz Húszárakat ejtettek-el, meg-sebesítvén homlokban Húszár Kapitány *Tillier* Urat-is, de nem haláloson: ö-közüllök pedig csak hármot találának a' tsata-helyén halva; a' beszéd ugyan az, hogy igen sokan este nek-el; de el-vitték magokkal. Bizonyos az-is, hogy a' Törökök innen minden kergetés nélkül, vagy szánfzándékkal, vagy az ágyuzás hangja miatt önként tértenek-meg; de nem visszafelé, hanem csoportokra oszolván, az égetést tovább vitték u. m. el-kezdvén *Felső-szállás-patakán*, hol eddig csak 3 Udvar-ház égett vala-el, onnan többre mentek, felgyújván *Libiselt*, *Báresdet*, *Szatsalt* és *Szentpéterfalvát*: azután pedig ismét meg-térve *Ponorról*-is rabóltak ujjabban embereket, és nevezetesen *Sédriánknál* Kantzellistáskodó Török nevü Nemes ifjunak az Attyát otthon vólt 2 testvérjeivel. Mit fogunk

ezután

ezután próbálni Isten tudja ; hanem a' környülállá-
lokból nyilván ugy ítélhetünk, hogy ha az idő ugy
szolgál a' Törököknek mind eddig, és ha mi réá-
jok nem ütünk, sőt az égetést-is csak a' Táborból
nézzük — óltsú lelsz a' hammú *Hátszeg* - vidékén.
Szomorú pedig a' Törököknek köztünk lakások ; mert
ezek minden marháinkot vagy le-nyúzzák, vagy el-
hajtják: e' mellett akármely kietlen helyekre el-rej-
tezett embereinket-is ugy ki-húrkálszák, (*Erdélyi* szó:
annyit tézzen ki-keresik, fel-keresik) hogy sohólt me-
nedék helyet találni nem lehet. Ezek semmi ked-
vezéssel nintsenek sem vénhez sem ifjuhoz ; minde-
neket ölnek és rabolnak. Mi mondhatjuk-el mélt-
án, hogy senkiben az *Isten* annyi bünt uem talált
mint bennünk, hogy illy sok izben méltóztatik osto-
rozni bennünket ; mert ha már el-venné-is róllunk
az ellenséget, ugyan csak az éhség sok helyeket
meg-eméltene, midön gyümölsünk semmi sem ter-
mett, Szöllönk a' mi vólt, a' katonaság a' Parasz-
tokkal edgyütt mindenütt el-prédálta ; Gabonánkot,
Réteinket a' Tábori Kotsifok (Bérefek) meg-étették
el-tapodták: a' Török-búza a' lakófoknak el-raból-
tatások és el-szaladások miatt szedetlenül hever, és
ha szednek-is valahol belölle, nem a' szedi, a' ki-
vetette 's kapálta. Ezeket igy irván Barátom, kép-
zelheted, minémü inségben légyünk ; de minthogy
az *Urtól* jött, békefséges türéssel kelletik lennünk.
— Ezeket a' miket ide irtam (szól a' Levél irója)
mind igazak — sőt Levelemnek szinte végzésekör
jöve bizonyos Tudósításom, hogy már *Rusort*-is el-
égették ; az onnan el-rablott Oláhi Papot a' több

foglyokkal le-vágták, a' Nemes-embereket pedig a' ki-váltás reménysége alatt el-vitték.

Tsernovitz 18-dik Octob. — „ Mihelyt *Khotzim* Várofsa által-vétetődék, azonnal el-telék jövevény lakófokkal és az a' reménység vala, hogy régi Népei állapotjára kevés idő múlva helyre fogna állani; de bajoson fog mostonság ezen reménység bétellyefedni, mivel sem ezen Városban, sem a' körül-lévő helységekben a' föld, a' háborús idők miatt, a' munkát el-mulatott hadakazóknak semmit ingyen nem teremvén, a' szükség innen mindeneket az el-távozásra kényszerit. *Khotzim*, ez a' leg-régibb és erősebb Városok közzül való erősség olly semmivétetődék, hogy tsak egy sérelem-nélkül-való ház sem találtatik benne; a' Várban pedig mindenek porrá és hammúvá lettenek; ugy hogy ezekben *Jerufálem*' utolsó veszedelmit lehet képzelni. A' *Metsetek* vagy Török Templomok, mellyeknek számok *Khotzimban* mintegy 13 vala, edgyen kívül a' tűzből mind meg-maradtanak; de az ágyu-gollyóbifok által a' rostához hasonlónvá lettenek. „ A' Törököktől hátra-maradott kutyáknak és matskáknak izamok véghetetlen lévén, a' mi hadi Jágereinknek minden napi foglalatosságok már most ezeknek lövöldözések, a' föld népe pedig a' házok körül-való takarittásban kénytelenitteik foglalatatoskodni. — „ Az itt vólt Törököket el-kisért *Obester Karatsai* Ur, midön ezekkel az Oroszok Táborához érkezett volna, kéré a' Tábor Vezérét *Románzovt*, hogy ötöt váltatná-fel és a' maga Népétől késértetné a' ki-rendelt helyig a' Törököket, hogy ő térhetné meg;

meg; de ezt *Románzov* nem tselekedde; mely-szerént kénytelenítették egészen a' Török Táborig késirni őket, mely az Oroszoktól csak 4 mért-földnyire fekszik vala. Ide érkezvén az Obesier Ur, nem csak nagy betsülettel fogadtaték, hanem egy Vad-börbundával és egy ritka szépségü Török Baripával meg-is ajándékoztaték; sőt a' több Tisztek-is üresen nem botsáttatának. — „ Ez előtt 6 nappal vala szerentséje Generál *Splényi* Urnak vizont az ellenségnek nagy számával, még pedig ugy találkozni, hogy ez előre előtte tudva lévén, estvétől fogva hajnalig 4 szegü formában tartá a' maga Népet, 's reggel még virradta előtt egyszeriben 3 felől üté réá az ellenség, és annyira közelite a' Néphez, hogy a' gyalogság már *Péterkéssel* dolgozik vala, midön a' Húzárságnak *Rajta-szó* *Commanderoltaték*, kiknek út nyittatván, mint az *Eolus* szelei a' földnek 4 szegeleteire; mely miatt leg-ottan hátot adni kénytelenítették — itt szép a' győzedelem; de mi légyen mind a' két részről való veszteség vagy nyereség, még nem irhatok valóságosan rólla — ély fokáig!

A' Fő Hadi Tanács' jelentései.

(* *) *A' Zemlini Táborból Octob- 20-dikán költ:* A' közelebb múlt jelentésben említett Dunán lévő tsatában, 14 Törökök estenek vala-el a' hajókban halva, 30-tzan meg-sebesültek, és 6 Sajkák a' mi ágyuink által meg-lyúkaasztattak. — Octobernek 16-dikán délben egy nagy Török Sajka, öklelő dár-dákkal fegyverkezett 60 Törökökkel és némely á-

gyukkal terhelve, a' *Belgrád* mellett lévő Kávé-házaktól meg-indulván, az ugy nevezett tzigány szigethez fel-evezett, és ágyuival a' mi partunk-felé lövöldözni kezdett. Mihelyt ezen Sajkát Báró *Zinzendorf* a' *Toskána Ferdinánd* Regementbéli Hadnagy meglátta, leg-ottan a' magával lévő hadi-vadászokat a' *Száva*-vize partján a' bokros helyeken elrejtette. Midön már azon Sajka csak 40 lépésig volna a' parttól, és a' mi partunkra ki-akarna kötni; akkor a' rejtekben lévő Stutzosokkal tüzet adatott a' Sajkában lévőkre: mely által némelyek azok közül el-esvén, a' hajó-is elébheni állásából egy kevés fordulást tett, úgy hogy az ágyuknak tzellozása meg-változván, azoknak ki-lövése a' miénkben semmi kárt sem tett; nem sokára azon Sajka egészen visszavált, és a' mi Stutzosainknak utánna puskázása által, egynéhány Törökök benne el-esenek. — Octobernek 18-dikán, a' szél-malom és a' Kápólna között fekvő Török Tábor, még 10 Sátorokkal meg-szaporittatott; és így már mind öszve 120 Sátorokból áll. — *Belgrádba* most-is szüntelen hordatik az éleség, de belőle a' közelebbről említett 19 fajaknál és 4 vitorlás hajóknál több el-menni azolta nem láttatott,

Hertzeg Kóburg Románba jövő útjából Octob. 17-dikén illyen jelentést tett: F. M. L. *Splényi* Octob. 21-dikén Kémjei által meg-értvén, hogy a' *Foksán*-nál Táborban lévő Törökök két csoportokban szakadtanak, és az edgyik csoport *Nikoresti*-felé, a' másik pedig *Krucse*-felé a' mi Sergeinknek elejekbe indultanak; tehát azon ellenségnek mozdulá-

saira való figyelmetességét megkettőztette: mint-hogy a' *Foksáni* Török Tábornak nagy számmal lett szaporodását-is bizonyoson meghallotta vala. A' *Krucse*-felé indult ellenséges tsoport, azon Falut minden éghető dolgokkal edgyütt hammuvá tévén 13-dikban a' másik tsoporthoz tsatolta magát: e, szerént ezen két tsoportok a' következő éjtszákán *Domnyesti* nevü Falu mellett háltanak, a' mely mintegy 2-órányi föld vala a' mi Táborunktól, tsak 1000 lépésnyire *Adsudhoz*, a' *Szireth* és *Tatros* folyó vizek között. 14-dikén virradtakor megjöve a' hire F. M. L. *Splényihez*, hogy azon Törökök érkezöben valának, már a' *Tatros*-vize mellé ki-rendelt Arnóta ör-állóinkot és széllsö vigyázatainkot az ellenség visszanyomta vala, minden apró örizetek-is az ellenségnek érkezése előtt szép rendel hátráltanak vala, és e' szerént tsalogatják vala az ellenséget a' mi Táborunkhoz közelgetésre. Az alatt F. M. L. *Splényi* Ur, a' Tábornak fekvése előtt mintegy 400 lépésnyire, egy szép nem lapajos, hanem fenn való egyenes térségen, melyet a' Sergek Kommendánfainak még előre ütközetnek helyéül meg-mutatott vala, és a' mellyen a' mi ágyuinknak jó hasznát lehet vala venni; három Kvarrékba osztotta Sergeit: mindenik Kvarrénak hátul mellé állított edgy tartalék Serget-is, ugy mintegy 1 Kompania gyalogságot két ágyukkal, és egy tzüg Húszárokkal, hogy a' mely részen szükséges lészén, ezen tartalék Kompania segittségül lehelsen. — A' jobb-kéz-felöl lévő Kvarré állott ezekből: a' 2-dik Gárnizon gyalogokból két osztály, az első Székely

gyalogokból 3 osztály, az Erdélyi Oláh Határnokokból 1 osztály: ezen kívül még az *Erdödi Húzfárok*ból egy osztály, és a' Székely Húzfárokból 3 tüz; ezen Sergek egy négy-szeg formában állottak *Obester Képirónak* Kommandója alatt. — A' második Kvarré állott ezekből: a' Tsászár nevét viselő gyalogok közül egy Batalion, a' *Toskána Károly* gyalog egy Batalion; két osztály *Erdödi Húzfár*, egy Svadron *Lévener Húzfárok*, a' kik még akkor a' Báró *Splényi* keze alatt valának, és végre 1 Svadron *Uláhner*ből, Generálmájor *Smertzing* keze alatt. — A' 3-dik Kvarré állott ezekből: a' második Erdélyi Oláh gyalogok közül egy Batall. egy osztály Székely Húzfárok; egy Svadron *Lévener*, egy Svadron *Uláhner*ekből: ezen Kvarré állott Generál Májor *Fábrinak* Vezérlése alatt, a' kinek vala gondja a' körül lévő apró vigyázó Sergeknek jó rendben hordozására-is, és a' ki *F. M. L. Splényinek* nagy haszonnal jó keze ügyében vólt. — Ezen három Kvarrékon kívül Báró *Splényi* még egy 4-dik Kvarrét, a' mely 2 osztály és egy Svadron lovakból áll vala hátra-felé küldött *Vagenburg*-felé; mivelhogy attól lehet vala tartani, hogy az ellenségnek egy része a' mely a' többtől el-szakadottnak lenni mondatik vala, *Nikurest*-felé venné útját, hogy a' miéinknek hátok-megé kerülhessen. A' 3 elsőbb Kvarrék mintegy 600-lépésig állanak vala egymástól, melyek által a' *Szereth* és a' *Tatros*-vizek között lévő térséget igen jól meg-lehet vala őltalmazni. Mindenik Karénál Báró *Splényi* a' lovaságot a' két szárnyának háta-megé apró szakaszokba

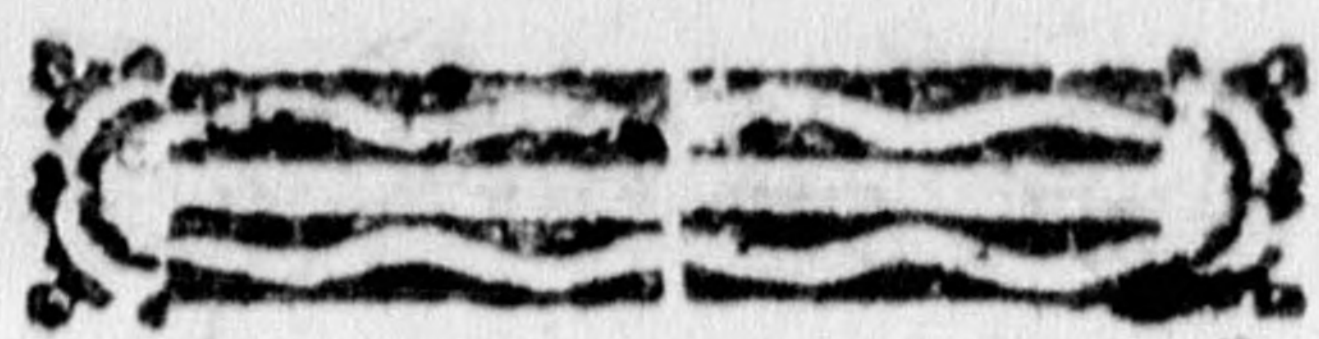

ba állította, hogy a' környülállásokhoz képest jobbra balra elő és hátra lehehelsen azokat forgatni és indítani. Mindenik Kvarrénak a' közepébe egy Svadron *Léven* Húszárt tett vala B. *Splényi*, hogy ha valami-képpen az ellenség, a' Kvarréba bé-tálalna vágni, ott is légyen keze fogója és onnan ismét ki-kergetője. — E' fzerént már el-valának a' mi Sergeink rendelve, midön reggeli 9-óra tályban az ellenség egész erővel, 12 Zászlók alatt, 4 ágyukkal meg-érkezék; az ő Vezérjeik nevezetesen ezek valának: egy *Saresesmér Bas-Bégh*, egy *Bin Basa Aga Dsohadar*, egy *Duffentsi Aga Hafsán Basa*, egy *Develiolu Deli Basa Hafsán Aga*; ezek 3 szakaszokba osztván Sergeiket, a' leg-gyengébb szakasz, szokott kiáltozások között nagy sebességgel rá-ütött a' mi középső Kvarrénkra, mely által minden Sergeinknek figyelmetelségét oda akarta fordítani. Az alatt a' málik két nagyobb ellenséges szakasz, jobb és bal felől, az előre állított tartalék sornak végeit igyekezik vala meg-bontani; ezen Sergeink hátrálva tsatáztván tüzelvén, addig tsalogatták az ellenséget, míg a' mi ágyuink eleibe hozták: akkor az adott jelre két-felé válván, hátra húzódtak a' Kvarrék között lévő tágasságra; az ellenségre pediglen olyan hathatos apróbb és nagyobb gollyóbifoknak zápora botsáttatott, hogy mindjárt az első tüzelésre azok közül igen sokon el-húllottanak. Nem kü-lömben fogadtatott azon szakasz ellenség-is, a' mely a' mi középső Kvarrénkra ütött vala, melyből a' lett; hogy nem sokára a' középső és a' jobb-kéz felől való szakasz ellenség hátat fordítván, nagy

siet-

fietséggel rendetlenül meg-futamodott. A' mely szakasz Törökség a' miéinknek bal-szárnyára ütött vala, az több ideig helyt állott a' tsatában; sőt ezeknek egy része, némely bokros helyek között alattomban a' mi Sátorainknak szárnyához elé orozkodott vala: de ezt észre - vévén Báró *Splényi* Ur, leg-ottan egy osztály *Erdödi*, és egy osztály *Székely* Húszárokot ezen vakmerő bátorságu ellenségre küldött; ezek az egyen egyen Vitéz, és jó magok viseletéért mindenkor méltán meg-ditsért Húszárok, (szép dolog az *Erdödi* és *Székely* Húszárokról, minden Német és más idegen Nemzeti Ujság-levelekben ilyen ditséreteket olvasni!) mint egyebütt, ugy itten-is vélek született bátor Vitézségeket megbonyittották; az *Erdödiek* Májor *Novákynak*, a' *Székelyek* Obestlájdinántja Gr. *Nemes Györgynek* vezérlések alatt azon ellenségre tsapván, mindjárt 54 gyet azok közül le-apritottak, a' többi pediglen meg-futamodott; kiket a' miéink a' *Tatros* vizén keresztül kergetvén, még 5 Törökök, 2 Zászlók, és 46 lovak sok fegyverekkel edgyütt töllök el-fogattak. Egészlen el-távozván az ellenség, 10-óra-tályban Báró *Splényi*, el-küldötte Májor Báró *Révait* egy osztály Húszárokkal az ellenség után vizsgálódni; 2 óra múlva a' Májor Ur vissza-térvén, azon hirt hozta, hogy az ellenség egészlen *Foksánig* el-takarodott: melyhez képest Báró *Splényi*-is a' maga Sergeit a' viadal-helyéről el-botsátotta. Ezen tsatában a' Törökök közül hallva maradtak 75-tön; de a' föld Népeinek bizonyysága-szerént, még sok holtakat és sebesekeket vittenek-el magokkal, kik kö-

zött az edgyik fennebb!emlitett Fő - Tisztjek-is — *Bin Basa Aga Brohadar* halva el - vitetett. Részünkről estenek-el, 1 *Erdödi* és 3 *Székely* Húszár 2 lovakkal edgyütt: sebesültek - meg, 1 *Erdödi* Húszár és 8 lovak; el-fogattak 4 lovak és edgy Tsászár Rgmtjebéli gyalog köz-ember.

F. M. L. *Splényi* Urnak bizonyság tétele-szerént ezen következők, jeles vitézségekről magokat meg-külömböztették. — A' *Székely* Húszároknak Obestlájdinán ja Gróf *Nemes*, a' ki a' maga osztályának sora előtt, tulajdon szentelt Vitézi karjával, példáson viaskodott, 24 Törököknél többet le-apri-tott, és a' maga el-tökéllése által, a' *Beltzestinel* vólt tsatának szerentsés ki-menetelét-is a' mint akkor-is meg-iratott maga tselekedte, és magának lehetett köszönni. — Az *Erdödi* Kapitány és Svadron Komendáns *Piátsek*, a' ki itten egy Zászlót fogott, ez előtt-is Moldovában Tábornál, a' *Muzka* Sergek szemei előtt Vitézi tselekedetéről emlékezetes, a' kit *Báró Elmpt* különösön meg-ditsért. — Ugyan *Erdödi* Kapitány és Svadron Kommandáns *Kollman*, a' ki *Beltzistinel*-is itten-is, a' maga Húszárjain elől-járt, itten egy Zászlót maga kezeivel fogott, és az ellenséget erősen meg-nyomta. — — A' *Székely* Húszár Kapitány és Svadron Kommandáns *Székely Antal*, a' ki tulajdon kezeivel két Törököt le-vágott, a' maga Húszárjainak itten-is és mindenkor ez előtt-is jó példát mutatott. — Az *Erdödi* Hadnagy *Pulugyai*, a' ki a' szélső vigyázaton leg-elsőben támadtatván - meg az ellenségtől, magát és Sergeit vitézül óltalmazta, szép rendel hátráltot-

ta a' több Sergekhez , és e' szecent tsalogatta az el-
 lenséget a' viadal helyére. — Szecely Hódzár Strá-
 lamelter *Bodola Lázár* , a' maga elöl-járóinak sze-
 meik előtt véghez vitt vitézségeért ditséretet érdem-
 lett. — Nevezetesen meg-ditsértetett az ágyukok Ka-
 pitánnya *Gillet* , a' ki a' hol szükséges volt , maga
 kezeivel igazgatta és ki-lötte az ágyukot. — Ambar
 a' gyalogságnak itten nem volt módja egyen egyen
 vitézi tselekedeteket mutatni , mindazáltal B. *Splé-
 nyi* Ur meg-ditsérte az egész gyalogságot , a' Kvar-
 réban való jó-rend tartásért , fő-képpen a' 2-dik
 Oláh gyalogok Kapitánnyát *Thurnfeldet* , és az e-
 gész Sereggel lett meg-nyugovásáról Hertzeg *Kóburg-
 nak* bizonytságot tett. Eddig a' Fő-hadi-tanáts je-
 lentései. (* *)

*A' Lengyel-orzági szövethetésre készülő tzikelyek ,
 melyeknek Octob. 7-dikén Varsóban Fő-Rendek ma-
 gok neveiket alája irták : — „ Mi Tanátsbéli, Tör-
 vény-ízekekbéli, Papi és Világi Rendek az Ország'
 részeinek Követjeivel edgyütt , a' mi Kegyelmes Ki-
 rályunk jelen - létében , meg-edgyezésével és ditső
 Nevének alája irásával , kívánván az Orzágnak ál-
 lapotját a' lehető jó lábbra állittani ; felkerestük
 azt az edgy útat , a' mely minket ezen tzélra vihet,
 tudnillik a' közönséges öszve-szövetkezést és eskü-
 vésnek kötelet : a' mely minden mi tanátskozásain-
 kot , el-intézett akaratumk-szerént vezérelje , Szent
 Törvényeinknek fenn-tartására ; és a' mely által a'
 mi R. Katolika Szent Vallasunk , Orzágunknak meg-
 maradála , az igazgatásnak közönséges tártasági for-
 mája , a' mi Kegyelmes Királyunknak *Stanislausnak**

Személye, rangja, méltósága, elsősege és minden jussai, minden tisztt-vifelőinknek rangjok, és végre minden hazafiaknak Polgári tulajdon jussak és szabadságok meg-erősítésenek. Minthogy pedig a' Nemzetnek ezen drágalátos jussait, mind addig magunkénak nem nevezhetjük, míg nem azok olly nagy hatalom által fedeztetnek, a' mely hatalom elegendő legyen a' mi Hazánkot fenyegető veszedelemnek el-fordítására; tehát erre nézve magunk jó szántából tehetségünk-szerént, az Országnek őrizetére rendelt katonaságot magunk költségén meg-akarjuk szaporítani és erősíteni. Az Ország-gyűlésének ideje alatt-is a' mi szükséges változások a' Közöséges tárfaságnak hasznosok lesznek, azokat, személyes emberek hasznára nem tekintvén, véghez-visszük. Az öszve-szövetkezésnek Fő-Vezérjévé választjuk a' *Sendoniri* Követet *Stanislaus Malakovszki* Urat, és a' *Littau*i Szövetkezésre Hertzeg *Kasimir Sapichát*, a' kiknek ezen következő esküvésnek formájával kelleték magokat kötelezni: „

„Esküszöm a' magótság-béli *Isten* előtt, hogy én a' mi Kegyelmes Királyunknak *Stanislaus Augustusnak*, és a' közöséges szövetségnek hűséges lélek, az én *Marsalli* hivatalomban mind azt teljesítem, valamit azon köteletségem kíván. Esküszöm, hogy az én Királyomnak és Nemzetemnek hire és akaratja nélkül semmi titkos edgyezélt és beszélgetést, sem felekezétemmel, sem idegenekkel nem tartok; magamot sem ajándék sem fenyegetés által ezen hűségemtől el-hódíttatni nem engedem: semmi név alatt végezéseket nem teszek, sem pénz-ígéret által valakit egy részre nem hódítok, az Ország-gyűlésének Könyvébe semmit egyebet nem írok's iratok, hanem csak azt, a' mi a' meg-edgyezett ítélet-szóknak többsége által meg-határoztatik. Ha valamely Tanátsbéli vagy Törvény-székbéli személyek azt kívánják-is, hogy az ítélet szók (*voxok*) titkon szedésenek öszve; arra hajlani nem fogok, hanem a' Törvénynek hagyását meg-tartom, az ítélet szóknak valamely részre hajlott többségét hal-

ható

ható szóval ki-jelentem , és utóljára egész hivatalomban úgy viselem magamot, hogy minden tselekedetem az Országnek és a' Rendeknek tudtokra legyen. „ — Ezen hasznos öszve-szövetkezésnek véghez vitelére hivunk minden-féle Rendüeket, Papi és Világi állapotban lévöket, Tiszt-viselőket és Ország Követjeit; és a' Hazához való szeretet által kényszerítettünk, mellyel mindenek személy válogatás nélkül tartoznak. „ Költ *Varsóban*, Octob. 7-dikén 1788.

Valósággal Lengyel-országban az öszve-szövetkezésre való készület és indulat olyan eleven mozgásban vagyon, hogy midön a' fennebb le-irt tizikelyeknek, a' Rendek és a' Király alája irnának, egy *Majoviai* Nemes ember fel-szóllalván, az Ország Rendeinek eleibe terjesztette, minémü szükségtelen költséget okozna ezen szövetség a' Státusnak: ezen Nemes embernek szavára leg-alább százan az edgyütt ülök közül kardokot rántottanak, hogy ötet el-halgattassák.

A' mi Táborunk a' maga hajdoni állását egészen meg-változtatta, és leg-jobban lehet már most attól tartani, hogy az ellenség Sirmia-felöl fogja a' maga bé-ütését próbálni; mert azok a' 'Sidók és Görögök, kik Konstantinápolyból érkeztek azt erősítik, hogy a' *Nagy Vezér* (ki most Belgrádban vagyon) a' Divány által haza hivatott azért; miért a' Divány parantsolatja-szerént nem egyenesen Sirmia-ba, hanem a' Bánátba ütött-bé és oda-is olly későre, hogy már ezen esztendőben sok költsége és kárai után-is semmit sem végezhet? Ugy látszik azért, hogy a' mit a' Nagy Vezér a' Bánátban el-múlatott, azt Sirmia-ban akarja ki-pótolni, és egyenesen Zemlinre akar ütni, a' honnan szüntelen gyűlnek ide a' véghetetlen Török Sergek. — Ezt tudván a' mi Sergeink-is, Zemlin körül szüntelen a' Sántolásban foglalatoskodnak és erősítik magokat: a' Zemlin körül lévő házakat rontják-le, hogy a' Bélsániai kapu előtt, ágyuzó állásokat épithessenek. — Az Orosz Nagy Hertzeg *Viburghól* Sept. 25-dikén *Péterburgba* vilziza-érkezett.